

Til Folketinget - Retsudvalget

Af Darjan Afandi

Spørgsmål

Henvendelsen drejer sig om, hvorvidt de varetægtsfængslede der er, som bliver frifundet i de instanser hvor (straffe)sagerne afsluttes, kan få erstatning, for udover den uberettigede varetægtsfængsling, også kan få erstatning for pårørendes død, som er sket under varetægtsfængslingen. Især tænkes der i tilfælde af, hvor den varetægtsfængslede har vidst at den pårørende har været særligt syg (med den følge af potentiel dødsfald), og har ønsket besøg på hospital, plejehjem o.lign (med politiet som opdækning, i tilfælde af “flugtrisiko” af den varetægtsfængslede) for at sige sit “sidste farvel”, men fået afslag grundet B&B (også kendt som “Brev- og besøgskontrol) af Politiet/Kriminalforsorgen.

Eller hvis der har mellem Kriminalforsorgen og sygehuse, hospitaler o.lign været kontakt mellem hinanden, vedrørende at der er anmodet af patienten (den varetægtsfængslede pårørende) om at kunne se den varetægtsfængslede og sige farvel, inden dødsfald, hvor dette også har medført afslag, eller slet ikke er nået ud til Kriminalforsorgen / ikke er afsendt af Sundhedsinstitutionerne.

Juraen

Generelt er øvrige ikke lovreguleret. Derfor vil der høres ad om man ville kunne få erstatning udover det man får i forvejen jf. retsplejeloven (for uberettiget varetægtsfængsling).

Det eneste tidspunkt, hvor lignende “kunne” potentielt være muligt, er hvis det henføres og kan kategoriseres under en form for tort for ikke at have taget afsked med afdøde pårørende, eller en egentlig erstatning for psykisk skade.

På teoretisk plan, ser det ud til at være muligt, men i generel praksis

er der ikke noget der umiddelbart ser ud til at være muligt, eller kunne føre en sag for dette, sideløbende med den uberettigede varetægtsfængsling, da det er at det er staten der er skyld i den fejl for varetægtsfængsling, og derudover også har frataget tid med familie og pårørende hvor dødsfald forestår.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovent § 1018 a om erstatning følger bla. at

"I stk. 1, 2. pkt., fastslås, at erstatning skal ydes for såvel økonomisk som *ideel skade*. For så vidt angår godtgørelse for ideel skade, er bestemmelsen udformet i tilslutning til reglen i § 15, stk. 1, i ikrafttrædelsesloven til straffeloven. Udtrykket »erstatning« anvendes terminologisk som også omfattende »godtgørelse« for ikke-økonomisk skade."

Det må kunne anses at begrebet *ideel skade* må anses for et andet ord for tort (under erstatningsrettens kategori af "*ikke økonomiske tab*").

Der er en vis usikkerhed om hvorvidt man finder at også erstatning/godtgørelse for den følelsesmæssige belastning, er indeholdt i de faste takser der er gældende.

Det er husket at der indenfor erstatningsretten i almindelighed gælder et berigelsesforbud (altså ingen dobbelterstatning).

Det mest næværende at gøre hvis erstatning skulle opnås, som spørgsmålene giver anledning til, ville være på teoretisk plan, ved at forsøge at føre sag, og hvis varetægtsfængslede havde fået PTSD (hvor der henvises under

erstatningsrettens betingelser for “psykiske skader”), eller noget andet som følge af varetægtsfængslingen.

Umiddelbart, hvis staten så skulle betale, ville det, ud fra den nuværende lovgivning vi har nu og praksis, ville ske efter erstatningsrettens almindelige regler (hvor det for det offentlige/staten ville være et culpa ansvar (evt. mild, grundet forsøgt at forfølge legitime formål (kriminalitsbekæmpelse), medmindre Anklagemyndigheden/Politiet burde have kunne se at beviserne ikke ville kunne holde i retten til en fængsling eller at påtalefrafald skulle ske, da betingelser for at rejse tiltale ikke var opfyldt, og dermed henføres til dem)).

Vurdering

Der er umiddelbart efter min vurdering, behov for en bestemmelse under retsplejelovent der specifikt retter sig til dødsfald af pårørende, hvor varetægtsfængslede har fået afslag eller nægtet retten til at kunne tage afsked med pårørende, efter påtaleopgivelse eller frifindelse i gældende instanser. Bestemmelsen eller tilføjjelsen burde kunne henføres eller tilføjes under retsplejelovents tiende afsnit under kapitel 93 a, ved § 1018 a stk. 4.

Der er følgende forslag til hvordan bestemmelsen burde lyde:

stk. 4 “Erstatning tildeles til de uberettigede varetægtsfængslede, der under deres varetægtsfængsling blev nægtet besøg eller visit til en pågældende der har været syg, med den viden om at vedkommende kunne eller ville afgang ved døden. Der gælder samme pligt overfor sundhedsinstitutioner at meddele den varetægtsfængslede, hvis patienten/den pårørende er vidende om eller er ved at afgang ved døden og har anmodet om den fængslede, hvilket vil tillades, med politiopbud til dette visit/besøg.”

Eller:

stk. 4 “Erstatning tildeles de personer, der uretmæssigt har været varetægtsfængslet, og som i løbet af deres varetægtsfængsling blev nægtet besøg eller visitation af en pågældende, der var syg, vel vidende at vedkommende kunne eller ville afgå ved døden, og som derefter er afgået ved døden. Der pålægges samme forpligtelse overfor sundhedsinstitutioner om at underrette den varetægtsfængslede, såfremt patienten/den pårørende er bekendt med eller er i færd med at afgå ved døden og har anmodet om besøg af den varetægtsfængslede. Dette besøg vil blive tilladt, med politiets assistance ved behov, som en del af visitations- eller besøgsprocessen.”

Følgende ændringer burde også føre til at der under Anklagemyndighedens Vidensdatabase fremgår ændringer af takster, under “Erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a” under afsnit 5, der vedrører “Takstmæssige erstatningsbeløb”

Med venlig hilsen

Darjan Afandi